

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 415/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Ladislava Duditša v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 14 Csp 148/2019-98 z 12. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .
2. Žiadosti [REDAKOVANÉ] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 7. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

7. decembra 1977, Brežany 33 (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 Csp 148/2019-98 z 12. mája 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 14. júna 2018 na okresnom súde žalobu, ktorou sa proti žalovanému súdnemu exekútorovi [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) domáhal vydania bezdôvodného obohatenia (po úprave petitu žaloby) v sume 959,41 € s príslušenstvom a zaplatenia primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 €. Podaním doručeným okresnému súdu 3. februára 2020 vzal sťažovateľ žalobu v časti vydania bezdôvodného obohatenia a v časti finančného zadosťučinenia vo výške 8 000 € späť a zároveň navrhol zmeniť petit žaloby v tejto časti na nárok na zaplatenie sumy 2 000 € z titulu nemajetkovej ujmy.

3. Okresný súd napadnutým uznesením konanie o žalobe sťažovateľa v časti nároku na zaplatenie sumy 959,41 €, ako aj v časti žiadaného primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 8 000 € zastavil (I. a II. výrok napadnutého uznesenia) a nárok sťažovateľa na zaplatenie nemajetkovej ujmy v sume 2 000 € vylúčil na samostatné konanie (III. výrok napadnutého uznesenia) z dôvodu hospodárnosti, ako aj z dôvodu, že v súvislosti s týmto nárokom je potrebné sťažovateľa vyzvať na doplnenie žaloby.

4. V napadnutom uznesení vidí sťažovateľ porušenie svojich práv. Tvrdí, že jeho vydaniu predchádzalo exekučného konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 2 Er 1528/2008, v ktorom sťažovateľ vystupoval v postavení povinného a v ktorom sa podľa jeho názoru nepostupovalo v súlade so zákonmi. Okresný súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú, exekúciu zastavil a súdnemu exekútorovi nepriznal trovy exekúcie. Sťažovateľ uvádza, že vo vyúčtovaní súdneho exekútora zo 4. júla 2019 bolo uvedené, že sumu 959,41 € zostáva previesť oprávnenému, ktorý však bol už 2. júla 2019 vymazaný

z obchodného registra. Preto sťažovateľ vyzval súdneho exekútora, aby mu vydal obohatenie v tejto výške, ako aj sumu 268,99 € ako trovy exekúcie. Súdny exekútor však nereagoval. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že oprávnený v exekučnom konaní sa protizákonne obohatil na jeho majetku, tento oprávnený medzičasom zanikol, a teda sťažovateľ nemá od koho vymáhať nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Protizákonným postupom spôsobil okresný súd sťažovateľovi priamu finančnú škodu vo výške 959,41 €, a preto si ju sťažovateľ uplatňuje cestou ústavného súdu podľa čl. 46 ods. 3 ústavy.

5. Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„4.1-Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa čl.46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na právo Slovenskou republikou verifikovanej dohody EÚ o ochrane spotrebiteľov, Uznesením Okresného súdu Prešov č. 14 Csp/148/2019-98 zo dňa 12.05.2020 a postupom v exekučnom konaní, ktorý predchádzal uzneseniu, porušené boli.

4.2-Nárok sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu(vydanie poverenia na vykonanie exekúcie na základe exekučného titulu-rozhodcovského rozsudku) a nesprávnym úradným postupom(11 rokov ignorovanie zákonnej povinnosti o preskúmaní exekučného titulu a zastavenia protizákonnej exekúcie),podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, je oprávnený.

4.3-Porušovateľ zaplatí sťažovateľovi sumu € 959,41 do dvoch mesiacov od právoplatnosti uznesenia.

4.4-Porušovateľ zaplatí sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške € 8.000,- do dvoch mesiacov od právoplatnosti uznesenia, pre porušenie ústavy SR-právo na súdnu ochranu podľa čl.46 ods. 1 ústavy SR, pre porušenie ľudských práv sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru...“

6. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní. Svoju žiadosť oprel o priložené podklady dokumentujúce jeho osobné, majetkové a zárobné pomery.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

10. Zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013), podľa ktorého ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má

právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11.1 Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľ musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, ak odsek 2 alebo § 35 neustanovuje inak.

14. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

15. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. V zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

19. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ktorú dáva sťažovateľ do súvisu s uznesením okresného súdu, ktorým bolo konanie o žalobe sťažovateľa čiastočne zastavené a nárok týkajúci sa nemajetkovej ujmy bol vylúčený na samostatné konanie. Sťažovateľ síce napadol ústavnou sťažnosťou uznesenie okresného súdu ako celok, z jej obsahu však nemožno identifikovať žiadnu námietku, ktorá by bola spôsobilá posunúť vec do ústavnoprávnej roviny. Obmedzuje sa v podstate len na zdôvodňovanie oprávnenosti jeho nároku.

20. Vo svojej argumentácii sťažovateľ odkazuje aj na čl. 46 ods. 3 ústavy zakotvujúci základné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. V sťažnostnom petite však nenavrhuje vysloviť porušenie tohto základného práva napadnutým uznesením okresného súdu. Od ústavného súdu očakáva iba to, že v náleze vysloví oprávnenosť jeho nároku na náhradu škody spôsobenej „*nezákonným rozhodnutím súdu*“. Vzhľadom na predmet konania vedeného na okresnom súde je zjavné, že základné právo podľa čl. 46 ods. 3 ústavy sa v ňom nerealizuje. Zároveň, prípadné konštatovanie porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nálezom ústavného súdu by automaticky neznamenalo vznik nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu v konkretizovanej výške. Takýto prípadný nárok by sťažovateľ musel uplatniť v procese upravenom zákonom č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Preto ústavný súd čl. 46 ods. 3 ústavy nepojal do skupiny referenčných noriem a predmet konania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa vymedzil tak, ako je to uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

21. Vo vzťahu k takto vymedzenému predmetu konania ústavný súd s poukazom na obsah princípu subsidiarity vymedzený na inom mieste tohto uznesenia uvádza, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu vo výrokoch o čiastočnom zastavení konania je rozhodnutím súdu prvej inštancie, proti ktorému procesnoprávna úprava v § 357 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“) pripúšťa podanie odvolania ako riadneho opravného prostriedku. Okresný súd o tom sťažovateľa v napadnutom uznesení riadne poučil. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani jej príloh však nevyplýva, že by sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu podal odvolanie.

22. Nevyužitie zákonnej možnosti podať odvolanie nemožno preto nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

23. Keďže sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že odvolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu neprichádzal do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

24. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú.

25. Nad rámec uvedeného je potrebné dodať, že o čiastočnom zastavení konania rozhodol okresný súd na základe návrhu sťažovateľa, ktorým zobral žalobu v časti späť. Za týchto okolností nemožno okresnému súdu vyčítať, že rozhodol o procesnom návrhu sťažovateľa tak, ako žiadal, a súčasne takým spôsobom, ktorý mu procesný predpis (Civilný sporový poriadok) vyslovene umožňuje.

26. Pokiaľ ide o výrok napadnutého uznesenia o vylúčení návrhu sťažovateľa na zaplatenie sumy 2 000 € z titulu nemajetkovej ujmy, proti ktorému odvolanie prípustné nie je, a vo vzťahu ku ktorému sťažovateľ taktiež formuloval len všeobecné námietky týkajúce sa zdôvodňovania oprávnenosti ním uplatneného nároku, ústavný súd uvádza, že konanie o vylúčenej časti nie je v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, nachádza sa v jeho úvodnej fáze, a teda okresný súd sa týmto nárokom sťažovateľa bude zaoberať.

27. S prihliadnutím na princíp subsidiarity ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, keďže nemá právomoc na jej prerokovanie.

28. Vzhľadom na to, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

29. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné poznamenať, že ústavný súd môže v zmysle ustanovenia § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t. j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. III. ÚS 265/2014).

30. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že v danej veci nie je daná jeho právomoc, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, uvedený záver zároveň znamená, že v danej veci ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda nie je splnený jeden z predpokladov pre vyhovie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

31. S prihliadnutím na výsledok posúdenia aktuálnej ústavnej sťažnosti ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III odôvodnenia tohto uznesenia) je evidentné, že išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, teda v danom prípade neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľa (podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nevyhovel.

32. Vec bola v súlade s čl. III bodom 1 písm. b) a c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného na zasadnutí pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky 27. mája 2020 z dôvodu neprítomnosti člena prvého senátu Miloša Maďara prejednaná a rozhodnutá

prvým senátom ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu a sudkyňa spravodajkyňa, Rastislav Kaššák a Ladislav Duditš – členovia senátu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu